

Öppet brev till Paul Moreira efter "Ukraine, les masques de la révolution"

Den dokumentär som sändes i måndags i Spécial Investigation på Canal+ väcker reaktioner. 18 journalister, som alla är insatta i ämnet efter att ha arbetat på plats, skriver ett öppet brev till upphovsmannen.

Vi är reportrar som regelbundet arbetar i Ukraina. Några är permanenta korrespondenter i Kiev och i regionen, andra är speciellt utsända. Genom texter, radio, tv och bilder har vi alla på plats bevakat Maidanrevolutionen, annekteringen av Krim och kriget i Donbass.

Vi utgör tillsammans tiotals par ögon, öron, minnesanteckningar, pennor, kameror och fotoapparater. Vi är till stor del rysktalande, lika Rysslandsvänliga som Ukrainavänliga, men framför allt journalister.

Den 1 februari chockades vi av Paul Moreiras dokumentär "Ukraine – Les masques de la Révolution" som visades i Spécial Investigation på Canal 5+. Inte av den tes som filmen driver. Vi beskriver och analyserar extremhögern i Ukraina sedan lång tid. Vi visar i våra inlägg och bidrag att kriget har gjort den hätskare, tungt beväpnad och att den utgör en fara för landets framtid.

Nej. Det som gjort oss väldigt illa till mods i den här filmen är frånvaron av perspektiv i en komplicerad fråga i relationen mellan Ryssland och Ukraina som går tillbaka långt i tiden. Den förvirring som då uppstår vidmakthålls av en rad faktafel och obekräftade uppgifter, förkortningar och montagemanipulationer. Hur kan man med tystnad förbigå användningen av odaterade Youtubebilder av nynazistiska fackelmarscher som ägt rum efter Maidan, bilder som lagts in i montaget för att få dem att framstå som en episod i revolutionen? Eller spekulationerna om partimedlemskapet hos demonstrationens nyckelpersoner? Vi beklagar också en ytterst förenklad behandling av språkfrågan i Ukraina. Den kan förvisso vara knepig i vissa situationer. Men landet är trots allt ett av de mest tvåspråkiga länderna i Europa. På grund av sin brist på kunskap om landet förenklar han dramatiskt när han betecknar Ukrainas invånare som "ryssar" eller "ukrainare av ryskt ursprung" – i ett land där identiteten år 2016 inte definieras bara enligt den etno-lingvistiska faktorn.

Håller motsättningen mellan ukrainsktalande och rysktalande streck, när många representanter för de ukrainska nationaliströrelserna svarar Paul Moreira på Puskins språk? De flesta ukrainare behärskar både ukrainska och ryska. Och

sedan 2004 är uppdelningen av landet i öst och väst inte längre en helt effektiv tolkningsmall. Vi konstaterar oroligt att Paul Moreira upprepar ett fenomen som han säger sig vilja klandra i en intervju i l'Humanité: att skriva historia "i svart och vitt".

Vi är därför förfärade över hans beskrivning av annekteringen av Krim. "Efter revolutionen röstade Krims befolkning i en folkomröstning enhälligt för en förening med Ryssland." Det nöjer han sig med att påstå och kringgår nogsamt den speciella situation som omröstningen hölls i, nämligen den systematiska utplaceringen av ryska stridskrafter på halvön. För att nu citera bara en enda sak.

Den här filmens stora trick är att göra paramilitära extremistgrupper till de viktigaste bärarna av den ukrainska revolutionen. De var den väpnade grenen av en folklig mobilisering, som hade sitt eget stöd bland medborgarna.

Extremistgrupperna stärktes och vidareutvecklades senare som en reaktion på Rysslands annektering av Krim och när det dök upp separatister i östra delen av landet.

Donbasskriget, ett hybridkrig som har krävt nära 10 000 döda sedan april 2004, förklarar nästan allt det som beskrivits av Paul Moreira. Och ändå är det bortplockat ur filmen som mindre viktigt. Att gå förbi det är ett stort misstag. De ukrainska frivilligbataljonerna, med mycket stor spridning i skilda samhällsgrupper, består till en del av radikala nationalisterna. Det är inte längre någon hemlighet för någon. De här formeringarna, som är heterogena och svåra att analysera, är en spegel av ett ukrainskt samhälle i krig.

Frivilligbataljonerna inger oro genom att den militära ledningen saknar kontroll över dem. Det här problemet har tagits upp i många rapporter från internationella NGO och i flera reportage i fransk press. Fastän Paul Moreira hävdar att han intresserar sig för bataljonerna, behandlar hans film aldrig den ukrainska regeringens åtgärder vad gäller bataljonerna, som nästan alla har avväpnats eller inlemmats i de reguljära styrkorna under 2015.

Tvärtemot vad Paul Moreira högljutt påstår har vi ständigt behandlat den här frågan i vår bevakning av händelseutvecklingen. Vi anser att det rör sig om ett fenomen som de ukrainska myndigheterna inte har tagit itu med, utan rentav

utnyttjat. Men med hjälp av fakta avvisar vi kraftfullt teorin om en statskupp i februari 2014 av paramiliära extremistgrupper.

En passage i den här filmen, kanske den viktigaste, skulle ha kunnat göra oss försonliga: den som ägnas den fasansfulla dagen den 2 maj 2014 i Odessa, då blodiga sammandrabbningar mellan proukrainska och proryska demonstranter slutade med att 42 människor, huvudsakligen proryska, dog i en brand. Nästan två år efteråt har det ukrainska rättsväsendet inte klarlagt tragedin i Odessa. Tvärtemot vad Paul Moreiras berättelse ger vid handen är det här dramat inte det enda under de två senaste åren som förblivit ouppklarat.

Paul Moreiras tes, som han försvarat från första dagen av inspelningen, hindrar honom från att se att tvärtemot vad han hävdar så har alla dessa händelser rapporterats, studerats och dokumenterats av franska medier och den övriga internationella pressen. Sedan två år tillbaka studerar vi omvandlingen av ett mycket stort och misskänt land i Europa. Samtidigt måste vi hantera bevakningen av ett öppet krig mellan två länder.

Många av oss har från första början sett Paul Moreiras dokumentärer som ibland har påverkat vår syn på vårt arbete. Vi lyfter kollegialt på hatten för det oftast seriösa och nödvändiga arbete som utförs av produktionsbolaget *Premières Lignes*. Därför är vi mycket överraskade och ledsna över att se honom hemfalla åt en så farlig intellektuell lättja när det gäller Ukraina.

SIGNATURER:

Ksenia Bolchakova, Yves Bourdillon, Gulliver Cragg, Marc Crepin, Régis Genté, Laurent Geslin, Sébastien Gobert, Paul Gogo, Emmanuel Grynszpan, Capucine Granier-Deferre, Alain Guillemoles, James Keogh, Céline Lussato, Elise Menand, Stéphane Siohan, Olivier Tallès, Elena Volochine, Rafael Yaghobzadeh.

Fotnot från redaktionen:

Efter kritik av sin dokumentär har Paul Moreira svarat på viss kritik på sin sajt "Premières lignes".